

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ. Π. 5 / 1970

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

20/12¹⁹⁶⁸/25-1-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναὶ. δι' ὠρεῖς ὁδοῦται ὡς κούριοι ἄρχοντες...*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτῆμόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασιακατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Ναὶ. διὰ τῆς Ἀρμενίας, εἰς Περσὶν καὶ εἰς Κερατέαν Ἀττίνην* .....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Ναὶ. ὡς ἐργάται διὰ τὸ ἀνάγειν ἐκ τῆς Πύργου καὶ εἰς Κερατέαν. εἰς Κερκίτιον...*

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαινόντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) γλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος ; . . .

Μετ' ἡμῶν ὡς πορὸν βοῶν καὶ ἐκτετα-
αἰροῦσθαι τὴν.....

2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας ; *Τ.δ. 19.2.4. καὶ μ.δ. 16.79. εἰς ἐρ. 16.79.1. βοσκότων. 3-4 ἄμφα*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; *Α.ω.κ. 1925-27. 40χιλ.ω*

ή χρησιμοποιείται το ειδικό ερβέριον.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονότερο, δίτερο κλπ.).

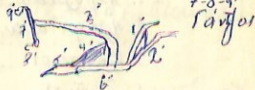
Εἰς ποῖα κτήματα ἐκρησιμοποιεῖτο (ἢ ἐκρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;
Ποῖος κατασκευάζει τὸ ἄρσενον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμή-
θεια αὐτοῦ ; *ἀπὸ ἀμερικανῶν ἐκρημιστῶν οὐκ ἀνέγνω τὸ διγύρεον*
καὶ ἐπὶ τὸν ἀνέμο. τὸ μόνον γύρο. δὲν. ἐπὶ τὸ ἀ. ἐκρημισμο-
δοι ἐπὶ τὸ ἐπὶ τὸ διγύρεον. ἢ ἀπὸ τῶν ἀμερικανῶν ἐκρημιστῶν ἀπὸ τῶν
ἐπὶ τὸν ἀνέμο. τὸ μόνον γύρο. δὲν. ἐπὶ τὸ ἀ. ἐκρημισμο-

Παραθέσσετε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) εκάστου τύπου σιδηρού ὀρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. Ἀγροποιὰ 4. Σωάν. 7. 6. Ἰ. Ἰ. Ἰ. 10. 1. 2. Ἀγροποιὰ

2. Κουντούρι 5. Φτιρά 8. Β' Κουντούρι 4. Ψερό

3. $\Sigma \alpha \beta \alpha \rho$ 6. $\ddot{u} \dot{r} \dot{i}$ 9. $\delta' \ddot{u} \dot{r} \dot{i} - \beta' \Sigma \alpha \beta \alpha \rho$

2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει;) *Μαΐο 20 1949*

3) Μηχανή θερισμού Ηρόδοτος 1953

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... 0.....

5) Μηχανή ἀλωνισμού *Ἰ. Δ. Δ. 1953*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Δημήτριος Α΄ Ἰδίοι. Α΄. Γ. Α. Α.*

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *Χειρὸν δὲν ὑπάρχει ζύγινον. Τὸ*

*τότε χρησιμεύοντες ἦσαν
ἐν τῷ ἐν χειρὶ αὐτῶν*

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν εξαρτημάτων αὐτοῦ. *Ἐπὶ Ἰδίου μετὰ τὸ ἐν χειρὶ αὐτῶν*

1. Χεροζαβή.....	6. Σταβάρι.....	11. ἄροτρον, ὁ ζυγός
2. ἡ χειρὸν ὀρὰ.....	7. Κλειδί.....	12. ἔξω ὡς ὁ ἐν τῷ
3. Καντιώρι.....	8. Ὀπτερό.....	13. ἐξήδιν. ὁ ἐξήδιν
4. Σφῆν. ἐ.....	9. Ὀνί.....	14. α.....
5. Σωάδα.....	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Μιᾶς μορφῆς. ἦτο καὶ εἶναι. τὸ ὕνι. εἶ. ὅλ. τὰς. ἐργασίας
.. ὅλ. .. τὸ. ἐν. χωραφιδῶν. καὶ τῶν πετρωδῶν. ....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .. αὐτὴν ἔχον

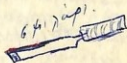
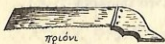
μὲν ἑλ. ἀρότρου. καὶ ἑλ. ἀρότρου. καὶ ἑλ. ἀρότρου.

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; .. ἦτο. ἐκ ξύλου
καὶ εἶναι ἐκ σιδήρου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπτάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.) .....

... ἔργα. ἀρνί. ἀρίδι. ξυλοφάι. ἐκαστὴν
.. ἔργα. ἀρνί. ἀρίδι. ξυλοφάι. ἐκαστὴν

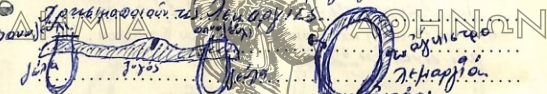

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Πρὸ τοῦ 1940. ἐκινῆδως. βόες, βύες, ἡμίονοι, ὄνοι, ὡς καὶ ἄλλοι καὶ ὄνοι βωανίως.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *δύο* .....

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Ναί. ὁ τύπος α. διὰ τὰ βόδια μόνον .....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). *Σήμερα δὲν ἔχουν ζυγός. εἶναι μαρμαρι.*

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *α. διὰ τὰ βόδια* .....

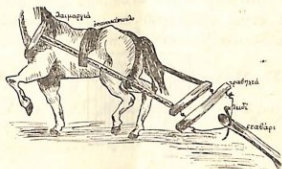
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Κυ. εἰς ὅλα. ἢ κουλλοῦρι* .....

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου *ἐν βουνισμῷ / εἶναι* .....

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την όποیان φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα. 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας: *Ἄνδρας ἐν κίβω. ὁ ἰδ. αὐ. καὶ τῆς ἐαυ. καὶ ψυχῆ. ἔπει. ζέτον. εἶτε. ἀρχικ. ὁ ἰδιοκτήτης τῶν ζώων.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *τοῦ β. α. ἀρ. αὐτὰ τὸν ψυχρὸ καὶ ἐπὶ κομποῦρι τοῦ ἐφωανε τὸ ἑσταθάρ καὶ ἐνυεδίετο μέτ' ἑκείνῳ. Μὲ ἔχονιν ἃ δὲ ἐν ἃ ἐπὶ κέρατα καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ τοῦ ἀρ. ἀρ. αὐτὰ τὸν ψυχρὸ καὶ ἐπὶ κομποῦρι τοῦ ἐφωανε τὸ ἑσταθάρ καὶ ἐνυεδίετο μέτ' ἑκείνῳ.*

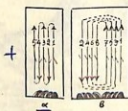
2) Πώς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον..... *τοῦ β. α. ἀρ. αὐτὰ τὸν ψυχρὸ καὶ ἐπὶ κομποῦρι τοῦ ἐφωανε τὸ ἑσταθάρ καὶ ἐνυεδίετο μέτ' ἑκείνῳ. Μὲ ἔχονιν ἃ δὲ ἐν ἃ ἐπὶ κέρατα καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ τοῦ ἀρ. ἀρ. αὐτὰ τὸν ψυχρὸ καὶ ἐπὶ κομποῦρι τοῦ ἐφωανε τὸ ἑσταθάρ καὶ ἐνυεδίετο μέτ' ἑκείνῳ.*

3) Πώς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἡ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ραβδῶν ὄργανον· μέ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα *τοῦ β. α. ἀρ. αὐτὰ τὸν ψυχρὸ καὶ ἐπὶ κομποῦρι τοῦ ἐφωανε τὸ ἑσταθάρ καὶ ἐνυεδίετο μέτ' ἑκείνῳ. Μὲ ἔχονιν ἃ δὲ ἐν ἃ ἐπὶ κέρατα καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ τοῦ ἀρ. ἀρ. αὐτὰ τὸν ψυχρὸ καὶ ἐπὶ κομποῦρι τοῦ ἐφωανε τὸ ἑσταθάρ καὶ ἐνυεδίετο μέτ' ἑκείνῳ.*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

καὶ ὁρθογώνιον καὶ ὁρθογώνιον τὸ χωράφι ὁργώνεται κατ'εὐθείαν γραμμὴν ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριὰς, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.) ;

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μετὰ αὐλακίαν ;

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

Βαθιά

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *Εἰς... ὄργω... τὰ... ἔργα...* .....

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *β.β.ο... τὴν... ἀροτρίαν... Μαρτίου... ἐγένετο... τὰ... ὀργώματα... καὶ... ἐξ... ἀροτρίου... ἰδ. Μαΐου... ἐξ... ὀργώματα...* .....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Η. φύτευσις... ἐγένετο... β.β.ο... ἐξ... ἀροτρίου... ἰδ. Μαΐου... ἐξ... ὀργώματα... .....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

β.β.ο... ἐξ... ἐξ... ὀργώματα... .....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχήν; *β.β.ο... ἐξ... ὀργώματα...* .....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *τ.β... ἀροτρί...*

β.β.ο... ἐξ... ὀργώματα... ἀροτρίου... ἰδ. Μαΐου... ἐξ... ὀργώματα... .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μ.Ε. ἑλλειψοειδῆ. βλ.*

*..δυσκ.ρ. ράβδον.. μ.έ. τὰ. σόδια. καί. μ.φικς.
..φορ.ε. τὸ. ζ.ν.ἀρι.*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μ.Α.Ι. ..σ.βάρνισμα.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

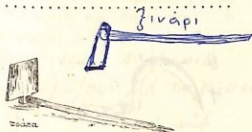
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

..... Τάβλα, μαβιά, ὡς καὶ ἐν ἐχέδρῳ καὶ
..... τῷ ζινάρι .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

..... Δύο. ἡρυγία καὶ βοηδοὺς. Μόνον διὰ τῶν κρηρῶν
..... τῶν ἀνωγενθῶν. ἔργατιες μὲ ζινάρι καὶ μαχίριον

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

..... Τὰ ἀραβιστικά, ἀνισάρι, ἐξ. μίμρα, ἐκτάγει
..... διὰ τομῆς ἀνίσχας. Σπ. ἐξ. τ. φ. ἢ βλαστά
..... καὶ μαχίριον καὶ ἄλλοις. ἢ τῶν δεικνυμένων

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. Πῶς ἐγίνετο διαίτησις

.....
.....

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

..... ἐξ. βραγιές, μ. ἐξ. β. ἐξ. γάμου. καὶ ἀνίσχον
..... μὲ τὰ αὐτὰ μαχίριον. ἢ ζινάρι. ἢ ἀνίσχον. μὲ τὸ
..... ἄλτρι.

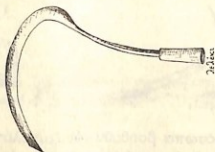
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Μέ δρεπάνι..*
ὡς τὸ κατωτέρω (α)......

Ἐὰν ᾦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. *Ἐπεὶ εἶδες..*
δρεπανιοῦ ὀδοντωτοῦ ὡς τὸ κατωτέρω (α) με...
δόντια ἀφαιρῶντά με ζυλινὴ χειρολαβή...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Μέ δρεπάνια.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) *ἦτο ὀδοντωτή.*.....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ἦ χειρολαβὴ ἐκὸς καὶ ζύλου ἐτραχηλῆς,
κόψη.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *τὰ ἀγοράσαν. ἀπὸ πίν. λαόρτη. ἢ ἀπὸ ξυροτόμου!*.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παραϊάτρων. καὶ... ἐκείνων.. αὐτόν. τόν. βίον. τόν. ἐξάσαν. μετὰ χεῖρας.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπιτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ἄν. ἔ. το. μετὰ τοῦ. διαστά. γνησ. τότε ἐθερίετο. ἐκ. ὕψ. 85-35 πόδων. ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἢ ἀλλοῦ*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ἀπομάζοντα.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΟΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *οἱ. ἴδιοι. οἱ. θερίζονται. τοποθετοῦν. ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. τὰ. χεριές!*.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Πολλὰς. χεριές μαζί. τοποθετοῦνται. ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. μετὰ τὰ κεφάλαια τῶν σταχυῶν. πρὸς τὰ ἴδια. μέτρα. δηλ. καὶ αὐτὴν. διὰ τὴν. εἶν.*.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Τετρόβορα... καί... τὰ αοχά...
μυάρα... βουχί... δ. ε.*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; .....

*Ἄνδρες καί... γυναῖκες... θερίζον, συνήθως...
καί... Πρὸ τοῦ 1920... ἀρχοντα... τὰ...
θερίζεται ἀπὸ τὰς... Ἀγριάνοι... θαιωνία...*

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας οἰκονομολογίαν) .....

*Με... ἡμερομίσθιον καί... ἀμοιβή... εἰς...
τα... εἶδος... Πρὸ τοῦ 1940...
εἶδος... ἀπὸ... μετὰ φαγητοῦ...
εἶδος... ἀπὸ... ἀρτοποι...*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

*ἀπὸ... χεῖρι... ἐξέχον... εἶδος... ἀρτοποι...
... Μερικαί... ἐν... καὶ...
... ἀρτοποι... ὅχι... ἐκ...*

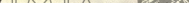
- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . . . . .

Παρατίθεται διατίθενται τ' αρχιόντων Τρίτη
η. Γαργύ.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. Τ. τραγουδοῦσαν.

τραγούδια; Καταγράψατε αυτά. Τραγον. δαῦσαν.
διάρροσ. τραγούδια. βυτίθω. ε. π. δρόμο
ὅταν αἰγαναν. καὶ τὸ μεντιρί. ὅταν
ἐπρωχα. Ὅχι. καὶ βυτινιρμέν. τὰ βυτίθω
τοῦ αὐτοῦ δα

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι
ἐπιθυμῶν.

[illegible]

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

ἡμέρας μετὰ τὸν θριβμόν, τοὺς θριβτάς
ἡ παραύδον. ἄνδρες οἱ ἅσσοι. ἔδεναν τοὺς
παύλι. βυανχίδες. (δευτέρα).....

- Πολλές χερσὶς μαζί... πῶς ἔδωκαν. θαυμάσιες.
 Ἐν τῷ αἰ. ἄνδρες. ὅταν ἄρχιζε τὸ δέρος...
 διαλέξαν. τὰ μεγαλύντορα. ἐπὶ τὰ χερσὶν. ἔδωκαν.
 4+4. μαζί. ἀπὸ τὰ μεγαλύντορα. τοὺς καὶ τὰ
 ἔπρηναν. καὶ τὰ εἶχαν. ἔτσι. γὰρ τὸ δέρος.
 μο... κατόπιν. ἀρχίσαν. καὶ ἀπολογισθῶν. τοὺς.
 ἐφ' ὅσους. καὶ μαγεύσαν. τὴν χερσὶν. καὶ τὰ τῶν δέρος.
 ἐφ' ὅσους (καὶ τῶν δέρος).

Ⲑⲟⲩⲛⲁⲛ

- 3) Τὰ δεματία μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνουντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνε-
κεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ; Πόσα
δεματία συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο; *Ἄλλοι*
.. βωλ μετὰ τοῦ δέσιμο. ἄρχι/ε. ἢ μετὰ φ. γρά
.. ἐξ ὠρισμένου μέρους. ἀρχι/ε. ἐπὶ ἀκρὺν καὶ
ἐκεῖ τὰ ποσὸν αὐτῶν. ἐξ. καὶ κ. χ. καὶ ὅ. β. φ.
.. εἰς μετὰ τοῦ ἀκρὺν πρὸς τὸ κέντρον. ὅ. γ. α. ..
βασιλευσαν καὶ λεγομένην δημοκρινίδα.

1) 'Από πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
 σας; *Πότε ἀκριβῶς εἶναι ἀγνώστον πάντως*
πρὸ τοῦ 1890. αὐτὸ εἶναι βέβαιον.
 — 16 —

Πότε γίνεται η σπορά ή το φύτευμα αυτής... Τὸν Ἀπρίλιο

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.
- Παραθέτωμεν εἰς τὰς ἐκδόσεις τοῦ βιβλίου
τὰς ἀποδείξεις καὶ τὰς ἀποδείξεις καὶ τὰς ἀποδείξεις
καὶ τὰς ἀποδείξεις καὶ τὰς ἀποδείξεις καὶ τὰς ἀποδείξεις*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ἐπιδόματα χόρτα (π.χ. σιανόν, τριφύλλα, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ..
- Μαί. βύνηρα. ἀμόρη
βύνθηρα. κἀ. τρέκουν. τὰ ψωιά. μέ. βαλόν. και. βύνον.
Τ. φθινόπωρον. ὅπου. καί. ἐπὶ. εἴταν. ἔχεν. να. ἢ. βασορά. ἐπὶ
τοῦ. χωραρίου. ποῦ. ἀπὸ. ἐν. πρώτῳ. χρόνῳ. εἶχαν. ὁρχέβε
καὶ. δικολίβει. Τὸν. Μαϊον. φρίν. ἀμόρη. καὶ. καλῆ. ἀμφιβούν. ἐν
ἐνώστῳ. τοῦ. καὶ. ἰδένετο. ἐξ. ἐμβόλου. τὸ. ἴδιον. καὶ. ὁ. βίμος.
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρεπάνον, κόσσαν κ.ἄ.).
- Αρχὴ. Μαΐου. μέ. τοῦ. δρεπανίου... τοῦ. γυνωτόν.
- (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμο-
ποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) *Τὰ ἔθενον μετέωρα φηι.
 ὑπὲρ δερμάτια ^{μεταχρεία} τὰ ἀσθύναν δαίτω.
 ἔδωρον γὰρ ἐραδοῦν πατρώων τὰ
 ἔφθοναν ἐπὶν ἀσθενίῃ.*

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δερματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

*Μεταί τόν θερικμόν ἀρτίτε ἢ μεταφορὰ ἐπὶ
 ἀλώνι ὅν ἦτο ἄδμο ἢ ἀρ. κτίον αὐτὰς.....*

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν ἢ ὡς ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; *Θ. τῶν...*

*τοσοῦ ἐπὶ ἐκείνῳ χέρεται δερμ. κτλ. καὶ τὸ μνηρι-
 ὦν κατὰ κείνους τῶν ἐκείνων ἐς σωρόν λήγεται δερμ.
 νῖα: Σύνιθωθ δισοναν βύρον μνηριῶν μετὰ τὸν σάκκον
 ὡς τὸ κέντρον.*

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

*... ὡς ἦρχεν ἀνέκαθεν ἀλώνι... ὡς αὐτὸ:
 τῆρα χωρὰ τὰ δυνάει καὶ πατῶν μετὰ
 μετὰ.....*

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; *Σύνιθωθ δισοναν βύρον τοῦ χωριῶ
 καὶ ἐπὶ δὲ πᾶσι τὰ ἀλώνια ὅ ἀίρεται....*

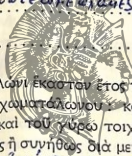
- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεάς, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

..Τὸ ἀθάνατον ἀνέκεν βέβαια οὐκ ἐντετα...

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλῶνισμα καὶ πότε λήγει; *ἄρ. 15.*

Ἰονίου πέρι τέλος Ἰονίου.....

- 7) Εἶδη ἀλωνιδῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

[illegible]

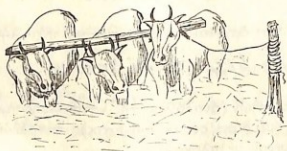
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνα ἑκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξενς τοῦ ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων). *Πρότ. τῆς ἐν. φ. 3. ε. μ. . το. 5. ἐξημ. 6. μ. μ. . ἐκ*

καὶ ἀχύρων). Πρό. τῆς ἐν φθέρῃ. τοῦ εἰρηνοφρονος. ἐκαστοῦ τοῦ
τῶν χάρτα φανερὰν φερεται. μετὰ τὴν. τῶν. πρᾶξιν καὶ
ἐν. οὐνεκεία. ἐγένετο. ἐπὶ τῇ γλυσ. τῶν. ἐκ. ὧ. ὅτι. τῶν. πρᾶξιν
διὰ. μ. εἰς. μετὰ. καθ' αὐτοὺς. καὶ. ἀχύρων. ....

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἑναρξίς τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ...²⁰σχ.1.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἔπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
κατὰ ὁμοκέντρον καὶ ἑξωτερικῶς καὶ ἐντὸς τοῦ σταχύου.....
πρὸς ἀέκεντρον.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγέρος,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τὰ ἀλὼνιμα ἐγένετο διὰ τοῦ περιφερομένου ζώου.
ἐκινῶν τὸν ἵππον τοῦ ἐξωτερικοῦ μέχρη νὰ ἀφαιρῇ τὰ

λαμβάνει τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐξωτερικόν...

ἀφαιρῇ τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐξωτερικόν καὶ τὸν ἐντὸς τοῦ σταχύου καὶ τὸν ἐξωτερικόν...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

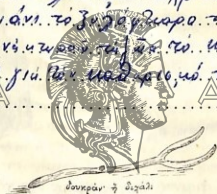
- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; Δέν.....

ὑπάρχε. ὥριμίν. ὥρ.α., β.υ.ν.δ.μ.δ. ἀπ.δ. τὰ. φ.α.ρ.ῶ.
 ἔω. τὸ. β.ρ.ά.δ.υ. ἔ.δ.ν.ι.χ.ῖ.ε.τ.α. μ.έ.μ.ί.α. μ.ι.ν.η.ρ.ῶ....
 δ.ι.α.μ.ε.ω.ν. τὸ. μ.ε.β.η.ῖ.ρ.ι. μ.ι.ά. φ.α.ρ.μ.τὸ. δ.ύ.ο...
 φ.ί.φ.ου. ὥ.ρ.ων. μ.ι.ά. ν.ά. ζ.ε.μ.ο.ρ.α.τ.ο.υ. κ.α.ί....
 τ.ά. μ.ῦ.α. ἄ.ν. δ.έν. ἔ.χ.αν. δ.ύ.ο. β.ά.ρ.δ.ι.ε.ς. χ.ι.ά.ν.ά.
 τ.α. ἂ.λ.λ.ἂ.ζ.ου.ν.....

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Σ.π.α.κ. ὀ.δ.ν.ι.α.μ.ό. ἔ.χ.ρ.μ.ι.μ.ο.ο.ο.ο.ο.υ.ε.αν.....

τὸ. δ.ε.κ.ρ.ι.ά.ν.ι. τὸ. ζ.α.γ.ζ.α.ρ.ο. τ.ά. β.α.ρ.μ.ε.σ.τ.ί.κ.η.
 τ.ά. β.ί.τ.ω.α. κ.ά. κ.ω.σ.σ.τ.ί.μ.α. τὸ. μ.ό.ρ.μ.ι.κ.ο. κ.α.ί. τὸ.
 ἔ.ρ.ι.μ.ό.ν.ι. χ.ι.ά. τ.ὸ. κ.α.τ.α.ρ.ι.ο.μ.ό. τ.ὸ. σ.α.ρ.ι.α.δ.ῖ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

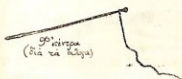
δουκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; Ν.α.ι.....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....
 Ἦ.π.ο. ἐ.ν. χ.ρ.ά.ι.σ.τ.ε.ι. δ.ι.ά. σ.α. β.ά.δ.ι.α. ἢ. β.ο.υ.κ.έ.ν.τ.ρ.α. ὡ.ς. τ.ὸ.
 β.α.ρ.μ.ε.σ.τ.ί.κ.η. δ.ι.ά. τ.ὰ. ἄ.λ.α.φ.α. ἢ. β.ί.τ.ω.α. ὡ.ς. ἢ. τ.ὸ. β.α.ρ.μ.ε.σ.τ.ί.κ.η.
 τ.ὸ. μ.ῆ.κ.ο.ς. ἐ.ν.ὸ.ς. μ.έ.τ.ρ.ε.ς. —
 22 —

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν (Ἐ.ν.α. ὁ δὲ κ.ι.) ἔκει. ἐλγί. το.
Ἐνα. π.ν. ἀφ. ἔραν......
 .....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
... Ραφ. ν. ι......

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνοῦνται καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. ... ὁ δὲ κ.ι.
ἔχαν. ἰ. δ. κ. α. π. ν. ἑ. ι. α., ἄν. ἑ. ἑ. α. ν. ἑ. ι. α. β. ι. τ. α. ρ. ι. χ. ι.
ἑ. δ. κ. ν. ι. β. μ. ὁ. ἑ. ρ. α. ν. ι. β. ο. α. ι. α. ἑ. α. ν. π. ι. δ. ι. κ. α. π. ν. ὁ. ἑ. ὠ. φ. ι. β. ὁ. ὁ.
τ. φ. α. ι. χ. ρ. α. ν. ι. β. ο. α. ι. α. ἑ. α. ν. τ. α. ἑ. β. ο. α. ρ. α. δ. ε. ι. α. ὠ. α. ἑ. ἑ. α. ν.
δ. ι. κ. α. π. ν. ὁ. ἑ. α. ν. ι. α......

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
... ὁ. χ. ι. δ. ι. ν. χ. ρ. α. ν. ι. β. ο. α. ι. α. ἑ. α. ν. τ. α. ἑ. β. ι. τ. α. ρ. ι.
... μ. ὁ. ν. ο. ν. χ. ι. α. π. ν. ἑ. α. ν. ι. α. ἑ. α. ν. π. ι. δ. ι. κ. α. π. ν. ὁ. ἑ. ὠ. φ. ι. β. ὁ. ὁ......

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....
... Ἀ. ἑ. λ. γ. ι. α. ν. ὠ. α. ν. ι. α. ἑ. α. ν. π. ι. δ. ι. κ. α. π. ν. ὁ. ἑ. ὠ. φ. ι. β. ὁ. ὁ.
μ. ἑ. ι. α. ν. ι. β. ο. α. ι. α. ἑ. α. ν. τ. α. ἑ. β. ι. τ. α. ρ. ι. χ. ι. α. ν. π. ι. δ. ι. κ. α. π. ν. ὁ. ἑ. ὠ. φ. ι. β. ὁ. ὁ.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεταί) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *Φακῆς καὶ βίβαν...*
τὴν αὐτὴν αὐτὴν...

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοσμήματα
μικροῦ ἀγροῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .. *οἱ οἱ τὴν μετὰ τὴν εἰσὶν ἐκ τῆς...*
ἐκ τῆς...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

περὸς τὸν τρόπον τούτον χωρισμοῦ τοῦ καρπιοῦ ἀπὸ τοῦ σταύρου,
 παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) Ἐκοδόμησαν
 ἔ.α.ι. τοῦ ἔδδαμου καὶ τὸ κοδοδονίμο. ἀνὰ τὴν
 ἐξ. τὸν χωρισμὸν τοῦ κοδοδονίμο. τὸ κοδοδονίμο
 .. ἔβυνχι γὰρ. ἢ ἐκρί. καὶ τὴν ἐξ. οὖν. ἔ.β.ο. ἔχον.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλῶνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Ex 1

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). Τὸ 1957. Ὁ Κ. Κ.

Ποίος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συμμεταίρισις κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). Τὸ 1957 ἡ Κ. Κοινὴν τὴν ἔλαβε ἀπὸ τὸν Α. Μ. οὐκ ἐν δυνάμει, ἀλλὰ ἐν οὐσίᾳ.

β'. Δίχνησμος

- 1) Πώς λέγονται οι άλωνισμένοι στάχυες, έτοιμασμένοι διά τὸ λίνχισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διά τὸ λίνχισμα πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ...
 λέχεται... λειῶμα... ἐν. ἄτον
 .χιν.τ.τα. κωρὸς. λέχ.τα. λαριν.ι... Σωρεύεται
 .δ.ι.τὸ.λ.χ.ν.ε.φ.α.μ.έ.τὸ.δ.ε.μ.ρι.άνι, τὸ.ζυ.χ.ά.φ.η.α.ρο
 .μ.αί.τ.ή.ν.β.α.ρ.μ.α.ρ.ε.ν.α... γε.μ.ρί.νι... δ.τ.φ.ρ.ε.ι.α.ρο

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίγνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Διπλῆς εἶχε... εἰς μίαν... ὁ καρπὸς... ἐπὶ...
... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...
... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...
... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Μὲ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρες, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἄνδρες... γυναῖκα... εἰδικὸς... ἀμοιβῇ...
... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ἐρχοντο... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...
... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

.. Μὲ τὴν βαρυματίναν διὰ βαρύνεστος
 τοῦ βαροῦς καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ ξαναῤῥοῦ
 ἀπὸ τοῦ δριμόνι .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

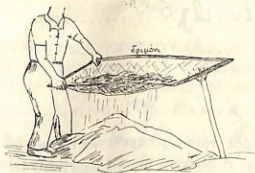
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο πάλαι δερμάτινο

κοδρος ἢ ἀριλόγος

εἰς μόνον

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

..Μ.Ε. Πίν. β. φ. φ. σ. ν. α. ἔφ. φ. ν. α. ν. τ. α. ω. σ. λ. α. φ. σ. λ. α.
..σ. α. σ. λ. α. ν. τ. α. ω. φ. φ. σ. ν. α. ν. σ. τ. α. δ. ρ. ι. μ. ὀ. ν. ι. κ. α. ι. τ. ἔ. λ. α. ι.
..σ. τ. α. κ. ὀ. ὀ. μ. ι. ν. ο. ....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

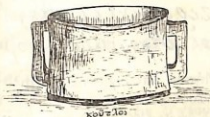
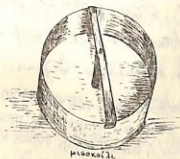
..Ὅταν ἐτοιμασθῇ ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν.
..Μ.Ε. Πίν. β. φ. φ. σ. ν. α. ν. τ. α. ω. σ. λ. α. φ. σ. λ. α.
..κ. α. ι. τ. ἔ. λ. α. ι. ν. τ. α. ω. φ. φ. σ. ν. α. ν. σ. τ. α. δ. ρ. ι. μ. ὀ. ν. ι. κ. α. ι. τ. ἔ. λ. α. ι.
..τ. α. κ. ὀ. ὀ. μ. ι. ν. ο. ....

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

..ἐν. ἐλ. α. ν. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εις ὀκάδας, εις κοιλάς κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

[illegible]

- 2) Ποια άλλα βάρη κατεβάλλοντο εις είδος εις τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωναίικο κλπ.

... τὸ ἀλκωτικὸν κλη... Τὸ ἀλκωτικὸν
 σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτικῶν (ὄνομα,
 χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
 γραφίας αὐτῶν) .... Τ.φ. ... Μ.Ε.Τ.Ε.Ρ.Τ.Π.Ε.Ι. ... Δ.Π.Υ.Ω.Τ.

...Τέτοια... ΤΕΛΕΜΕΝΟΣ... ΤΩΝ... ΟΥΡΕΛΑΙΟΝ...

- 3) Ποῦ ἀπέθηκετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγροὺς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθεσίας)

(Handwritten notes at bottom)

- 4) Τὸ ἄχυρον ποὺ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *ἔν τὸς τῆς οἰκίας ...
 .. ἔκτ. ἐκ νύκτ. ... ὁρμαίνον τῆς οἰκίας ...
 .. ἡ.ο.αι. ἄρ.ον. δὲν ἄρμαται ἄχ.υρ.α .....*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυνς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...
*.. Ὁ. β.ο.ό.ρ.α. ... διαζέγεται .. ὑπό. β.ο.ί.υ. δ.τ.α. ...
 .. ὑ.ο.β.α. γ.ν.ί.β.μ.ω.α. ... π.α.δ. οἶ.τ.α.ν. ... ἡ.ε.ε.ε. ν.α. φ.α.γ.α.ν
 οἶ. ... ἀκρογ.ι.κοῖ. β.ο.ό.ρ.α. ... ν.α. αἶ. ζ.έ.ν.α.ι. ὕ.δ.α. ....*
- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ο.χ.)

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)
*.. ἀπ.ῆ.τ.ρ.α. δ.α. β.υ.ν.ῆ.θ.ω.ς. ... Π.ο.ρ.α.ι.ὀ.τ.ε.ρ.ο.ν. καί.
 .. μ.ί.α.ρ.ι. τ.ὸ. 1945. π.ε.ρ.ί.ω.ν. β.υ.ν.ῆ.θ.ω.ς. ... ε.τ.ί.ε. 20. Ἰ.α.ν.
 .. θ.ί.α.ν. ... ε.τ.ί.ε. 15. Ἀ.θ.χ.ο.ύ.ε.τ.α.ν. ν.α. ἀ.ν.ά.ω.τ.α.ν. ... φ.α.γ.ε.ί.ε.ς.*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....
*.. Τ.α. β.ρ.ά.δ.υ.α. τ.ί.ε. 20. Ἰ.ο.υ.λ.ί.α.ν. καί. 15. Ἀ.θ.χ.ο.ύ.δ.α.ν
 .. ὁ.ρ.θ.ά. καί. δ.ι.α.μ.ο.ρ.α. ἄ.ρ.θ.α. β.ρ.ά.δ.υ.α. ....
 .. ἡ.ο.β.α. γ.ν.ί.β.μ.ω.ς. κ.υ.ρ.ι.α.μ.ί.ς. ἀ.ν.ά.ω.τ.α.ν. ... φ.α.γ.ε.ί.ε.ς. χ.ι.α. ...
 .. διαμ.έ.δ.α.β.ι*

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.). Νυχτέρι

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;...

Λυκίσκος. χέρι... 15-20 έτη... αρχά... και... μεγάλοι
... παρ' ές... φέρει...

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος;.....

...Τά... παιδιά... έφ' έργον... ζύζα... από... τα χειτονικά
... βούτια... και... δικά τους...

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Αρχικώς... την... ανάπτον... τὰ... παιδιά... με... ζύζα
... παύ' έφ' έργον... από... τὸ... και... τὰ... χειτονικά... βούτια
... κατέσιν... ήμεις... όσοις... ήσυχον... έφ' έργον... και... χίμυ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ... ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, δοκίμια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα... Τραφονδία... και...

... χοροί... Τά... ευκαιδιάρηνα... χορευαί...
... τραφονδούσαν... κάποι... κάποι... έρχαν... και...
... αν' έυδοκα... ή... ααδύματα... δια... έργον...
... ωσφριωτών... των...

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

... Παρ' ές... φέρει... οι... νέοι... όταν... ή... γυμναί...
... είχε... μεγάλοι... βρόχοι... χιόν... να... δείξουν... ενώ...
... τή... την... ωσφριωτών... παρ' ές... φέρει...
... ήμεις... την... αάθαιναν... και... ωσφριωτών... έωάννη...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

... Μονοζύγια ...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ 'Ιούδα' (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Οχι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας .....

Περιγραφή
Γεωργινοῦ βίου κατοίκων
Κοινότητος Γιοριτβῶς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Υπό Δ/λου. Ν. Ανδριτσάκη
Ιανουάριος 1970.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΓΚΟΡΙΤΣΑΣ-ΔΑΚΩΝΙΑΣ

Ἡ Γκοριτσα εἶναι ἓνα γεωργοκτηνοτροφικό χωριό τῆς Δακωνίας. Πρὸ τοῦ 1920 πολλοὶ ἡσχολοῦντο μὲ τὴν κτηνοτροφίαν. Σήμερα ὅμως καὶ κυρίως μετὰ τὸ 1940 οἱ περισσότεροὶ κτηνοτρόφοι ἐπώλησάν τὰ αἰγοπρόβατά των καὶ ἀσχολοῦνται μόνον μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κυρίως μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐλιάς. Ἐλάχιστοι εἶναι σήμερα τσοπάνηδες 10-15 άτομα καὶ μὲ λιγοστά γιδοπρόβατα. Διὰ τὴν βοσκὴν τῶν ποιμνίων (κοπαδιῶν) ἐχρησιμοποιοῦν τὰς ἀγρίας ἐκτάσεις ὡς καὶ τὰ μὴ ἐσπράμενα κτήματα εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς ὅπου ὑπάρχον ποιμνιοστάσια (μανδριά).

Οἱ κάτοικοι τότε ἀλλὰ καὶ σήμερα ἀκόμη ἐλάχιστοι σπέρνουν δημητριακὰ λόγω χαμηλῆς ἀποδόσεως. Τὰ κτήματα ἔμεναν σὲ διετὴ τοῦλάχιστον ἀγροανάπαυσιν. Κατὰ τὸ χρόνον τῆς ἀγροαναπαύσεως ἐπώλουν τὰ κτήματα ὡς λεβάρια εἰς τοὺς κτηνοτρόφους.

Ἡ γεωργικὴ γῆ ἀνῆκε κατὰ βάσιν εἰς φυσικὰ πρόσωπα καὶ μόνον μέρος τῆς ἀγρίας ἐκτάσεως ἀνῆκε εἰς τὴν Κοινότητα.

Παλαιὰ συνήθεια ἀλλὰ καὶ σημερινὴ ἀκόμη ἦτο καὶ εἶναι ὁ πατέρας νὰ διατηρῇ τὴν περιουσίαν τοῦ γιου καὶ μόνον μετὰ θάνατόν νὰ περιέρχεται εἰς τοὺς υἱοὺς. Ὁ πατέρας ὅμως κανεὶς εἶχε κορίτσια τότε παραχωρεῖ μέρος τῆς περιουσίας τοῦ ἐν ζωῇ κατὰ τὸν γάμον τῶν κοριτσιῶν ἀνεξαρτήτως ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ὁ υἱὸς καὶ διέμενε μακριὰν τῆς περιουτικῆς οἰκίας τότε τοῦ παρεχωρεῖ ἓνα ἢ δύο κτήματα.

Πρὸς τοῦ 1920 καὶ μέχρι τοῦ 1940 περίπου οἱ κτηνοτρόφοι (τσοπάνηδες) ἡσχολοῦντο μόνον μὲ τὴν κτηνοτροφίαν, σήμερα ὅμως ἀσχολοῦνται καὶ μὲ τὴν γεωργίαν διότι ἔκαναν πολλές ἀγορὰς κτημάτων ἰδίᾳ ἀπὸ τὸ 1945 καὶ ἐντεύθεν.

Οἱ τεχνίται ἐλάχιστοι τὸν ἀριθμὸν πρὸ τοῦ 1920 ἡσχολοῦντο κατὰ κύριον λόγον μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἐν παρέγῳ μὲ τὴν τέχνην των. Σήμερον δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἀσχολοῦνται συγχρόνως καὶ μὲ τὴν τέχνην καὶ μὲ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων των.

Τσιφλικάδες μεγάλους δέν εἶχε τὸ χωριό, οὔτε μοναστηριακὰ κτήματα ὑπάρχον στὴν περιοχὴ μας γιὰ νὰ εὕρισκουν οἱ κάτοικοι ἐργασίαν. Διὰ τοῦτο πρὸ τοῦ 1920 οἱ ἄνδρες κυρίως ἐπῆγαιναν δι' ἔργασίαν ἐποχικῶς εἰς Πύργον Ἠλείας διὰ τὸ σκάψιμο στῆς σταφίδες, ὡς καὶ εἰς τὴν Κερατέαν Ἀττικῆς ὡς ἐργάται εἰς τὰ καμίνια.

Ὅταν ἀνοίξε ἡ Ἀμερικὴ πολλοὶ ἐφυγάν πρὸς ἀναζήτησιν ἐργασίας καὶ νέας τύχης εἰς αὐτήν. Στὴν ἀρχὴ ἐφευγαν νέοι μετὰ ὅμως τὸ 1920 ἄρχισαν νὰ φεύγουν καὶ νέες. Τὰ τελευταῖα ὅμως χρόνια καὶ κυρίως ἀπὸ τὸ 1946-1967 ἔγινε ἀποφίλωσις τοῦ χωρίου ἀπὸ νέους καὶ νέες, ἄλλοι ἐφυγαν γιὰ τὸ ἐξωτερικόν (Ἀμερικὴ, Καναδὰ, Αὐστραλία καὶ ἄλλοι εἰς πόλεις τοῦ ἐσωτερικοῦ) (Ἀθήνα, Σπάρτη κ.λ.π.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

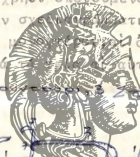

Πρό του 1920 όλοι οί κάτοικοι είχαν δικά τους ζά (ζαα) για τίς άγροτινές έργασίες καί κυρίως, βόδια καί όνους. Μέ την κό-
προν των ζών καί κυρίως των αίγοπροβάτων έλίκπαιναν μόνον τās
όλιές, τά δημητριακά τά έσπερναν άνευ λιπάνσεως. Από τό 1924
περίπου έκαναν την έμφανισιν των τα χημικά λιπάσματα είς μικράν
κλίμακα (5-10 άτομα τά έχρησιμοποιοουν). Από τό 1935 καί έντευθεν
έγενικεόθη ή χρσεις των είς την καλλιέργειαν των δημητριακών,
καί 3-4 άτομα έκαναν χρσειν τούτων καί είς την δενδροκαλλιέρ-
γειαν. Δέν τω χρόνω ηρέθη ή χρσεις των, έπο δετό 1960 καί έντευ-
θεν άνευ χημικού λιπάσματος δέν γίνεται ούδεμία καλλιέργεια.

Από τό 1924-1927 περίπου είσήχθη ή χρσεις του σιδηρού
άρóτρου έν αρχή όλφτερου δι' όλα τά κτήματα καί κυρίως τά πε-
τρώδη τούτο είναι πανομοιότυπον του παλαιού ξυλίνου, βραδύτε ρον
δετό έτος 1938 περίπου διά τάς κάμπους έχρησιμοποίησαν τό μο-
νόφτερο έλάχιστοι. Ταύτα έπρομηθεύοντο από τούς σιδηρουργούς
της Επάρτης. Από τό 1950 περίπου έξη φανίσθη τό ξόλινον άροτρον
όηλ. έπαυσε παντελώς χρσειν οποιοόμενον.

Κατωτέρω παραθέτω έν σελίδα τρία είδη άρότρων ήτοι
ξύλινου, διφτέρου καί μονόφτερου. Ονομασίαι έκάστου μέρους
τούτων είναι καί διότι ονομαζονται.

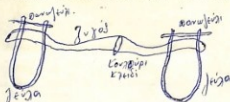
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΧΕΙΝ

Ἡ χρῆσις τρακτέρ ἤρχισεν ἀπὸ τὸ 1949 ἀπὸ δὲ τὸ 1965 καὶ ἐντεῦθεν ἐγενικεβόη ἡ χρῆσις του.

Τὸ ξόλινον ἄλἐτρι τὸ ἐφτίαναν οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ μέχρι σήμερον χρησιμοποιούμενα γνωστὰ ἐργάλετα πρίονι, ἀρδί, ξυλοφάϊ, σμιλάρι καὶ σκεπάρνι.

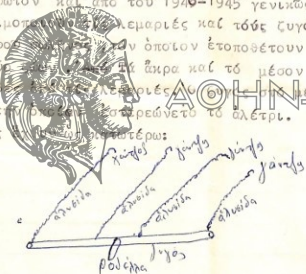
Μέχρι τὸ 1940 περίπου διὰ τὸ ὄργωμα ἐχρησιμοποιοῦν κυρίως βόδια καὶ ἐλάχιστοι ἡμιόνους, ὄνους καὶ ἵππους, μετὰ τὸ 1940-1945 ἔπαυσαν νὰ χρησιμοποιοῦν βόδια διὰ τὸ ὄργωμα. Οὐδέποτε ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὸ ὄργωμα ἔν ζῶον. Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ βόδια ἀναγκαιὸς ἦτο ὁ ζυγὸς ὁ ὁποῖος σήμερα δὲν χρησιμοποιεῖται εἰς τὰ ἄλλα ζῶα. Οὗτος ἦτο ὡς κατωτέρω:

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἤρχισε νὰ γίνεται τὸ ὄργωμα μὲ ἡμιόνους δηλ. ἀπὸ τὸ 1930-1935 τὸ πρῶτον καὶ ἀπὸ τοῦ 1940-1945 γενικῶς διὰ τὸ ζέψιμο τούτων χρησιμοποιοῦντο τὶς λεμαριές καὶ τούτῃς ζυγός:

Ὁ ζυγὸς ἦτο ἐκ σιδήρου καὶ ἦτο ὁποῖον ἐτοποθέτουν κάτω ἀπὸ τῆς κοιλίας τῶν ὀνείων καὶ ἐκ ἄκρα καὶ τὸ μέσον αὐτοῦ προσδέδυναν μὲ ἀλυσίδας ἀπὸ τῶν λεμαριῶν. Οὗτος ὁ ζυγὸς εἶχε μιὰ ροδέλλα ἀπὸ τοῦ ὀνόμου καὶ στερεώνετο τὸ ἀλἐτρι.

Ἡ λεμαριὰ ὡς ὁ ζυγὸς ἦτο ὡς κατωτέρω:

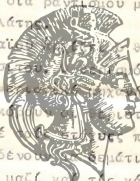
Τὸ ὄργωμα γίνεται ἀπὸ τοὺς ἄνδρες καὶ κυρίως ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν ζῶων. Διὰ τὸ ὄργωμα φοροῦν στὸ λαιμὸ τῶν ζῶων τὶς λεμαριές, περνῶν τὸ ζυγὸ πᾶνω ἀπὸ τὴν κοιλιά τους καὶ τὸν στερεώνουν μὲ τὶς ἀλυσίδες ἀπὸ τὰς λεμαριῶν ποὺ ἔχουν στὰ πλάγια οἱ λεμαριές, στὴ ροδέλλα τοῦ ζυγοῦ κρεμοῦν τὸ ἀλἐτρι καὶ μὲ σχοινιὰ ποὺ προσδέδυναν στὴν ἀλἐτρονορά καὶ τὴν καπιστράδα τῶν ζῶων ἢ στὰ κέρατα τῶν βοῶν παλαιότερον τὰ κατευθύνουν διὰ τὸ ὄργωμα. Τὸ ὄργωμα γίνεται κατ'εὐθείαν γραμμὴν καὶ σὲ σπορῖες ποὺ τὶς χωρίζουν μὲ σίλακια.

Ὅπου ἦτο ἀδύνατον νὰ πλησιάζῃ ζῶον συνήθως στὶς πετρώδεις ἄκρες

των άγρών τή σποράν τήν έκαναν μέ τό ξινάρι, σήμερα. Έμως δέν τά καλλιεργούν τά μέρη αυτά καθόλου ως έσύμφορα. Διά τήν σπορά δημητριακών και γενικώς διά κάθε καλλιεργείαν γίνεται ή σχετική προετοιμασία του χωραφίου από τό προηγούμενον έτος. Από αρχές Μαρτίου γίνεται όργωμα του χωραφίου περί τό τέλος Απριλλίου γίνεται διβόλισμα. Τό φθινόπωρον—μέσα Σεπτεμβρίου—γίνεται καθαρισμός του χωραφίου από τούς θάμνους, τ' άγκάθια και λοιπά ζιζάνια. Μέ τις πρώτες βροχές 20-30 Οκτωβρίου συνήθως άρχίζει ή σπορά. Πρίν άρχισαί τό όργωμα διά τήν σποράν πρώτα σκορπίζουν τό λίπασμα και έν συνεχεία τό σπόρο από τό ταγύρι. Μετά τό όργωμα της σποράς ό σπόρος έκαλύπτετο μέ σκάλισμα ή σβάρνισμα. Για τό σβάρνισμα πρώτα έδεναν πίσω από ένα ζων συνήθως όνον ένα μεγάλο τουφωτό (πυκνό) κλαρί, σήμερα όμως χρησιμοποιοϋν τίς γνωστές σιδερένιες σβάρνες. Τήν άνοιξιν Μάρτιον ή Απρίλιον έκαναν τό βοτάνισμα δηλ. έβγαζαν μέ τά χέρια τά χορτάρια που φύτρωναν μέσα στό σιτάρι κυρίως. Έώρα ή καταστροφή των ζιζανίων γίνεται διά ραντισμou μέ ειδικό φάρμακο, μέ άτομικές φεκαστήρες της πλάτης.

Περί τό τέλος Μαΐου ή αρχή Ιουνίου θερμισμός της κριθής πρώτα και έν συνεχεία του σιταριού άρχίζεται γίνεται μέ όρεπάνια από έξόρτες και γυναικες. Ο έξόρτης έχει μήκος 1,50 μέτρον και πλάτος 0,50 μέτρον. Τίς χερίες που καθίστανται χειριστάδες τίς τοποθετούν πολλές μαζί εις τό έδαφος μέ τάς οποίους πρós τήν αύτήν κατε ύθυσιν Αϊόων άνθρωποι που δένουν τα δερμάτια συνήθως άνδρες βάζουν πολλές πολλές χερίες μαζί και τός κάνουν ένα μεγάλο δερμάτι ή σκουλίδα όπως λένε. Τό δέσιμο γίνεται μέ μεγάλους στάχους τούς όπολους έβώνουν διά στριψίματος των κεφαλών. Μετά τό δέσιμο άρχιζε ή μεταφορά στό άλωνι και έκαναν θεμωνιές δηλ. τά έτοπο θέτουν εις κυκλικούς οάρους μέ τάς κεφαλάς των στάχτων πρós τό κέντρον. Σήμερα τίς θεμωνιές τίς κάνουν ή στό χωράφι ή εκεί που θα έλθη ή μηχανή άλωνισμού στόλεγόμενο θεμωνοστάσι. Πρώτα που ησαν έν χρήσει τά πετράλωνα (καθ' ότι από του 1953 ήρχισεν ο άλωνισμός μέ μηχανάς) διά νά γίνη ο άλωνισμός έπρεπε νά γίνη ή προετοιμασία του άλωνιου, δηλ ο καθαρισμός του από τά ξεροχόρταρα και νά σφραγισθούν αι ενώσεις των πλακών δι' έπαλειψεως μέ μείγμα κόπρου βοτών (σβουδιά ή βονιά) μέ άχυρα. Κατόπιν άπλωναν τά δερμάτια ή τίς σκουλίδες γύρω στό άλωνι κατ' όμοκέντρους κύκλους, κατόπιν έκοπταν τά δεσμάτα και άπλωναν τούς στάχους επί μίαν ή δύο ήμέρας διά νά άγριέψουν (νά λιασθούν) Έν συνεχεία άρχιζε τό άλώνισμα, πρó του 1920 μέ βόδια, κατόπιν μέ άλογα ή μουλάρια. Αν ήταν μικρό τό άλωνι (ή άλωνιζομένη ποσότης) έβαζαν τά δικά τους ζωα διάτό άλώνισμα άλλως έβαζαν τούς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

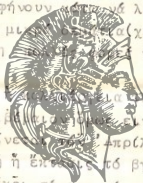

τό δοριμόνι. Τό καθαρό πλέον γέννημα σιτάρι ή κριθάρι τό έκαναν σωρό κάρφωναν έπάνω τό ξυλόφτιαρο καί άρχιζε τό μέτρημα καί ή τοποθέτησις του στά σακκιά γιά τή μεταφορά στό σπίτι. Γιά μέτρο ειχαν ένα τενεκέ τοῦ πετρελαίου καί υπολόγιζαν τέσσερους τενε κέδες ένα μετερτίκι καί έλεγαν εκανα τόσα μετερτίκια. Ανάλογα μέ τά μετερτίκια ποῦ έκαναν επλήρωναν τούς βαλμάδες. Τό άχυρο τό μετέφεραν στόν άχυρώνα μέσα στό σπίτι ή πλησίον αὐτοῦ σέ καλύβες μέ τά χαράρια δηλ. μεγάλους σάκκους μήλους 2 μέτρων πλάτους 1 έως 1,50. Στό σπίτι κατόπιν μέ τό κόσκινο άφαιροῦ σαν τούς άττροφικούς σπόρους ώσκαί τά άλλα ξένα σώματα από τό γέννημα καί κρατοῦσαν τό σπόρό διά τόν άλλο χρόνο.

Με κηπευτικά δέν άσχολοῦνται πολὺ μόνον μερικές βραγιές 20-50 τεταργ. μέτ. διά τās οίκογενειακάς ανάγκας έφύτευαν μέ τήν τσάπα. Διά τήν τροφήν τών ζώων χρησιμοποιοῦν καί σανό (βέικο, βράμη, κριθάρι) ή καλλιέργεια τους γίνεται ὅπως καί τοῦ σίτου μόνον ὅτι πρίν άκόμη φωμ. ώσει ὁ καρπός τοῦς δηλ. ειναι άκόμη πράσινα άρχας καί του τά κόπτουν τ' άφήνουν καί πάλι λιασθοῦν γιά νά ξεραθοῦν καί κατόπιν τά δένουν με τήν τσάπα (χειρόβολα) μέ σύρμα, τό κριθάρι ὅμως καί τή βράμη καί τήν κριθάρι τά δένουν μέ τούς ίδιους τούς ὁτάχους τών .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τότε καί ημετέρα σεν κανείς δέν ένθυμεται, ήτοι οίκογενειακάς ειναι ὅτι αὐτή ήρχισεν πρό τοῦ 1890. Τό φύρεμα γίνεται τόν άπρίλιον παλιότερα καί σήμερα άκόμη ὅταν ειναι μικρή ή έκτασις τό βγάλσιμο γίνεται μέ τήν τσάπα. Από τό 1935 καί μέχρι σήμερα σέ μεγάλες καλλιέργειες γίνεται μέ τό δόφτερο αλέτρι. -

Η συλλογή τών ὡς άνω στοιχείων έγένετο εἰς τήν Γκοριτσάν κατά τās βραδυνάς ὥρας έντός του καφενείου. Τās πληροφορίας έδωσαν

- 1) ὁ κ. Γεώργιος Ν. Χρόνης έτων 65 κάτοικος Γκοριτσας γεννηθείς έν Γκοριτσά, τελειόφοιτος Γυμνασίου, κτηματίας - γεωργός
- 2) ὁ κ. Ιωάννης Π. Οίκονόμου έτων 67 τελειόφοιτος Γυμνασίου κτηματίας - συνταξιούχος Κοινοτικός Γραμματεὺς, κάτοικος Γκοριτσας γεννηθείς έν Γκοριτσά.

(Η συλλογή αὐτή έγένετο από της 20ης Δεκεμβρίου 1969 έως 25 Ιανουαρίου 1970 ὑπό τοῦ Αἰλου Νικολάου Σ. Ανδριτσάκη